MEMO

ZAAKNUMMER: 2021030645

AAN : Commissie Burgers

VAN : College van B&W, portefeuillehouder wethouder J.P. Spoor
NAMENS DEZE : Sociaal Domein, S.J.G. (Sandy) Hendriks - Jansen

DATUM : 11 mei 2021

ONDERWERP : Regionaal jaarverslag leerplicht/RMC 2019-2020

Samenvatting
De 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant werken samen om optimaal en uniform invulling te geven aan het tegengaan van schoolverzuim (Leerplichtwet) en de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC), juist omdat jongeren niet altijd in de eigen woonplaats naar school gaan. Gemeente Eindhoven heeft als contactgemeente de regiefunctie voor de regio. De wettelijke taak voor leerplicht bestaat uit het toezicht houden op de naleving van de leerplichtwet. De wettelijke RMC-taken bestaan uit:

- een sluitende melding en registratie van alle jongeren tussen de 18 en 23 jaar die niet op school zitten en nog geen startkwalificatie hebben. Een startkwalificatie is minimaal een havo, vwo diploma of een mbo-diploma op niveau 2 of hoger;
- het benaderen en zorgen voor begeleiding van deze jongeren;
- het coördineren en initiëren van samenwerking tussen alle belangrijke partijen;
- de monitoring van jongeren in een kwetsbare positie tussen de 16 en 23 jaar. Dat betreft onder andere leerlingen van het praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs.

Het regionaal jaarverslag beschrijft de activiteiten en resultaten van de inzet van leerplichtambtenaren en RMC loopbaanbegeleiders in de regio Zuidoost-Brabant in het schooljaar 2019-2020. Een bijzonder jaar omdat vanaf maart 2020 de scholen met sluiting vanwege corona te maken hadden. Het jaarverslag is een wettelijke verplichting. Op 10 maart jl. is het jaarverslag vastgesteld door de bestuurscommissie ‘bestrijding schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten’ van de GGD Brabant-Zuidoost. Deze commissie bestaat uit alle wethouders onderwijs van de 21 gemeenten in de regio. In het jaarverslag ontbreekt informatie over voortijdig schoolverlaten (hierna: vsv). Deze informatie was bij het samenstellen van het jaarverslag nog niet beschikbaar. Het ministerie van OCW heeft de vsv-cijfers inmiddels openbaar gemaakt. De vsv-cijfers zijn in deze memo meegenomen. Het jaarverslag geeft informatie over de stand van zaken in de regio en in Asten. De interactieve versie van het jaarverslag is bereikbaar via de link: https://infogram.com/1p675pjx2j9rvrc5jkrggezgg5tlnnp1vq?live.

1. Aantal verzuimmeldingen Astense jongeren

	Wettelijk verzuim < 18	**Totaal verzuim < 18**	**Verzuim 18+**
	16 uur ongeoorloofd verzuim in 4 weken tijd	meer en minder dan 16 uur verzuim in 4 weken tijd (=overig verzuim) incl. luxe verzuim	preventieve aanpak verzuim
2018-2019	50	53	17
2019-2020	41	73	13

Scholen zijn verplicht om wettelijk verzuim te melden bij leerplicht. In het schooljaar 2019-2020 telde Asten 2.364 leerplichtige- en kwalificatieplichtige jongeren (5 tot 18 jaar). Over deze groep zijn 41 meldingen van wettelijk verzuim gedaan, 9 meldingen minder dan in 2018-2019. Het totaal aantal jongeren met een verzuimmelding (wettelijk (41), overig (29) en luxe verzuim (3)) bedroeg 73, 20 meer dan vorig jaar.

Doordat a.g.v. corona de scholen van overheidswege gesloten waren, was het niet mogelijk de leerplichtwet te handhaven in deze periode. Om te voorkomen dat kinderen en jongeren uit beeld zouden raken, is met de scholen afgesproken dat er meldingen 'overig verzuim' gedaan konden worden over leerlingen waarmee scholen geen of moeilijk contact kregen. Concreet betrof dit leerlingen die niet inlogden om online lessen te volgen of die geen huiswerk maakten. Naar aanleiding van deze meldingen heeft leerplicht in eerste instantie telefonisch contact opgenomen met ouders en leerlingen. Veelal kwam contact met school weer tot stand en werd weer deelgenomen aan het afstandsonderwijs. Bij zorgen of angst gerelateerd aan corona werd contact opgenomen met het Sociaal Team Asten. Bij ouders en leerlingen waarmee leerplicht telefonisch geen contact kreeg, zijn deurbezoeken afgelegd. Ouders, leerlingen en scholen waardeerden de proactieve benadering van leerplicht.

Als gevolg van corona is het aantal meldingen wettelijk verzuim (16 uur of meer verzuim in 4 weken tijd) afgenomen en het aantal meldingen overig verzuim flink toegenomen.

De Leerplichtwet geldt niet voor jongeren die ouder dan 18 jaar zijn. In het verslagjaar ging het om 274 jongeren (283 in 2018-2019) uit Asten, tussen de 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie. Het merendeel van deze jongeren volgt gewoon onderwijs. De jongeren die op een school staan ingeschreven en verzuimen en jongeren die de school (dreigen te) verlaten (hebben) zonder startkwalificatie vormen de doelgroep voor RMC-loopbaanbegeleiders. In 2019-2020 zijn in totaal 13 verzuimmeldingen over 18+ jongeren gedaan, 4 minder dan in 2018-2019.

2. Inzet Haltstraf en strafrechtelijke afdoening wegens schoolverzuim is afgenomen als gevolg van Corona

Een groot deel van het verzuim van jongeren tot 18 jaar wordt afgesloten met een preventieve maatregel, zoals een waarschuwing. Als preventieve maatregelen niet het gewenste resultaat hebben, kan de leerplichtambtenaar overgaan tot handhaving in de vorm van een Halt-straf of een proces-verbaal. Bij een sluiting van de scholen als gevolg van corona, is strafrechtelijke handhaving van de Leerplichtwet juridisch niet mogelijk. Dit heeft geleid tot een flinke afname van het aantal jongeren met een Haltstraf of proces-verbaal wegens schoolverzuim in de regio Zuidoost-Brabant. 0 jongeren uit Asten hebben in 2019-2020 een Haltstraf opgelegd gekregen, tegen 2 in 2018-2019. Zowel in 2018-2019 als in 2019-2020 is 0 keer proces-verbaal opgemaakt tegen ouders en/of jongeren vanwege ongeoorloofd verzuim.

3. Het aantal vrijstellingen vanwege medische en/of psychische gronden

Voor jeugdigen die wegens medische/psychische redenen niet in staat zijn om onderwijs te volgen, dienen ouders jaarlijks een vrijstellingsaanvraag in bij de leerplichtambtenaar. Een onafhankelijk arts van de GGD onderzoekt iedere aanvraag. Als deze oordeelt dat onderwijs gedurende een bepaalde periode niet mogelijk is, ontstaat het recht op vrijstelling. Voor deze kinderen wordt een aanbod ingezet via Sociaal team Asten (Jeugdwet) of de Wet langdurige zorg. In 2019-2020 hadden 6 Astense kinderen/jongeren een vrijstelling op basis van psychische of lichamelijke gronden, 2 minder dan in 2018-2019.

Er is een wetswijziging in voorbereiding waarbij ook een onderwijskundig advies van het samenwerkingsverband passend onderwijs meegenomen wordt bij een aanvraag tot vrijstelling. Als meer kinderen (deels) onderwijs kunnen volgen, is minder vaak volledige vrijstelling nodig. Die wetswijziging laat op zich wachten. Daarmee is implementatie ook in 2020-2021 niet langer haalbaar.

4 Door huisbezoeken ontstaat meer zicht op de actuele situatie van jongeren die voortijdig zonder startkwalificatie school verlaten

RMC heeft de wettelijke opdracht jongeren van 18 jaar tot 23 jaar te volgen die de school verlaten zonder startkwalificatie. Daarom meten we jaarlijks hoeveel jongeren van 22 jaar een startkwalificatie hebben behaald. In Asten heeft op 1 oktober 2020 84% van de jongeren een startkwalificatie behaald, tegen 82% het jaar ervoor. Alle 18+jongeren die uitgeschreven worden zónder startkwalificatie, de vsv'ers, ontvangen een uitnodiging voor een gesprek. Bij jongeren die hierop ingaan, start de begeleiding. Bij jongeren die niet reageren gaat de RMC loopbaanbegeleider op huisbezoek om te achterhalen wat zij doen en hen waar nodig te begeleiden naar onderwijs of werk. In Asten is in 2019-2020 gestart met het afleggen van huisbezoeken. Er zijn 6 huisbezoeken afgelegd. Door de huisbezoeken ontstaat zicht op de daadwerkelijke situatie van jongeren. Jongeren en ouders zijn zeer positief over de outreachende inzet van de gemeente.

5. Voortijdig schoolverlaten

Het regionaal jaarverslag is gebaseerd op gegevens uit het Centraal Leerlingregistratiesysteem en de jaarlijks verplichte leerplichttelling in het najaar. DUO verzamelt de gegevens m.b.t. voortijdig schoolverlaten. Deze cijfers maakt DUO pas in het voorjaar openbaar; dit jaar op 22 februari jl. De factsheets laten zien dat er landelijk en regionaal een daling is ten opzichte van vorige schooljaar, maar lokaal een stijging van het aantal voortijdig schoolverlaters. Hieronder de belangrijkste cijfers. Ook Someren en Deurne laten een stijging zien.

vsv cijfers voorjaar	Landelijk%	Regio%	Asten %	Landelijk absoluut	Regio absoluut	Asten absoluut
Schooljaar '18-'19	2,02%	1,98%	1,04%	27.067	1.128	14
Schooljaar '19-'20	1,72%	1,66%	1,34%	22.785	944	18

Als belangrijkste factoren voor de daling noemt DUO allereerst de effectieve inzet van alle professionals van scholen, RMC's, gemeenten en zorgpartijen en als tweede de verslechterde arbeidsmarkt, waardoor werk voor jongeren een minder aantrekkelijk alternatief voor onderwijs is. De pandemie kan zowel een oorzaak zijn voor de daling als stijging. De pandemie en de gevolgen voor het onderwijs zijn nog niet voorbij. Er zijn jongeren geslaagd en doorgestroomd naar het mbo die dat onder normale omstandigheden niet hadden gedaan; er zijn studenten die door het afstandsonderwijs vereenzamen of studievertraging oplopen en er bestaat het risico dat zij hierdoor ontmoedigd raken en afhaken.

6. De invoering van het nieuwe Centraal Leerlingregistratiesysteem laat accuratere cijfers zien, maar maakt vergelijking lastig tot 2020-2021

Sinds 1 januari 2019 werkt leerplicht/RMC in de regio met een nieuw systeem voor centrale leerlingenregistratie. Dit resulteert in een trendbreuk in aantallen t.o.v. voorgaande (school)jaren. In de overstap naar het nieuwe systeem is niet alles overgezet en worden sommigen werkprocessen automatisch aangemaakt. Het nieuwe systeem leidt tot accuratere cijfers, maar maakt vergelijking met eerdere schooljaren slechts beperkt mogelijk. Schooljaar 2019-2020 is het eerste volledige schooljaar waarin in dit nieuwe systeem is geregistreerd. Dit schooljaar kan gezien worden als nulmeting.

7. Uniform factsheet

Evenals vorig jaar treft u als bijlage een uniform factsheet aan. Alle regiogemeenten kunnen op een eenvoudige wijze de raad/commissie informeren over de cijfers in de eigen gemeente.

Bijlagen:

- Regionaal jaarverslag leerplicht/RMC 2019-2020, documentnr. 2021030209;
- Factsheet Asten, documentnr. 2021031032.